výsledku odhadu nabývací hodnota více než 12·5% nižší aneb zcizovací hodnota více než o 12·5% vyšší než bylo stranou udáno. Poněvadž odhadní cenu stanoví soud a první soud tutéž určil, jest jen důsledno, aby soudu bylo přikázáno také usnesení o tom, kdo má platiti útraty soudního odhadu. O tom, kdo jest povinen platiti dávku, nemůže soud ovšem rozhodovati, ale osobu povinné strany označí jemu vyměřovací úřad, jenž jemu také oznámí, jakou hodnotu nabývací neb zcizovací strana za účelem vyměření dávky udala. Neučinil-li tak již v žádosti za odhad, jest na soudu, aby si potřebná data od vyměřovacího úřadu dodatečně vyžádal. Srovnávaje tato data od vyměřovacího úřadu zaslaná s výsledkem odhadů, může soud bezpečně zjistiti, jsou-li tu podmínky, za kterých strana, povinná platiti dávku, hradí také výlohy soudního odhadu. Teprve když příslušné usnesení soudní nabude moci práva, lze výlohy soudního odhadu předepsati a k placení platební rozkaz vydati. Usnesení nižších soudů nelze proto srovnati se zákonem a bylo proto stížnosti dovolací vyhověno.

Rozhodnutí ze dne 15. ledna 1924 Rl 1121-23-1.*)

—č—

Politické straně jest přiznati oprávnění, by žádala za opravu podle §u 19 tisk. zák.

Základní myšlenka opravy ve smyslu § 19 zák. tisk. otevírati sloupce periodického tisku tomu, kdo jím byl uražen, a takto pečovati »o rovnost zbraní v boji, který se odehrává před veřejným míněním« (Liszt), poukazuje asi rovněž na úmysl zákonodárce, by poskytoval tento prostředek ochrany cti těm, potažmo legitimovaným zástupcům oněch, kteří mohou býti podle platného trestního zákona předmětem urážky cti. Rozlišování § 19 tisk. zák. mezi úřadem a zúčastněnou osobou soukromou zdůrazňuje rozdíl ten zřejmě jen vzhledem k různému objemu práva jejich ve smyslu druhého odstavce § 19 tisk. zák., nemá však na mysli obmezovati právo k opravě na osoby fysické. Opak ani z doslovu ani z tendence zákona nevyplývá, nehledě k tomu, že by nebylo lze nahlédnouti, proč by zákonodárce právě nárok na opravu obmezil na osoby fysické a úřady, nevylučuje ostatní objekty urážek na cti z práva žalovati pro urážky takové, spáchané tiskem. Řešení otázky, zdali politická strana

*) Poznámka: Opačné rozhodnutí odůvodnil rada nejvyššího soudu Cícha v Soudcovských listech č. 12, roč. 1922.

správněji řečeno volební strana, resp. místní skupina takové strany oprávněna jest k opravě čili nic, nezáleží tedy ani na řešení otázky, zdali svaz takový jest osobou právnickou čili nic, nýbrž sejde na tom, zdali možno dotyčný svaz osob stejně politicky smýšlejících podřaditi pod pojem kolektivních jednot osob fysicky v § 492 tr. ř. jako předměty urážky na cti uznaných.

Na otázku tu dlužno odpověděti kladně. Právem uvádí v tom směru soud odvolací, že politické strany (scil. ve smyslu řádů volení) vykonávají i veřejné funkce. Stačí tu poukázati na ustanovení § 12, 17, 20 a násl. zák. ze dne 31. ledna 1919 č. 75 sb. z. a n., kterým vydává se řád volení v obci republiky Československé, na §§ 9—14, 21 a násl. zákona ze dne 29. února 1920 č. 123 sb. z. a n., kterým vydává se řád volení do poslanecké sněmovny, na obdobná ustanovení zákona z téhož dne č. 124 sb. z. a n., jakož i zejména na § 12 č. 2 a a 13 odst. 2 zákona o volebním soudě ze dne 29. února 1920 č. 125 sb. z. a n., jimiž přiznána volebním stranám (skupinám) legitimace k podání stížnosti potažmo návrhů tu uvedených. Všechna citovaná ustanovení jednají o stranách jako o sborech nadaných právy a povinnostmi veřejnoprávními, jednajících zmocněnci a jejich náhradníky a dlužno tedy volební stranu (skupinu) pokládati za korporaci zákonem uznanou ve smyslu § 492 tr. z. a jako takovou za oprávněnou k opravě ve smyslu § 19 tisk. zákona jejími zmocněnci neb náhradníky jejich (srov. též Liszt, Lehrbuch des öst. Pressrechtes, 1873, str. 179 a 180). Že žalující osoby v daném případě jsou skutečně zmocněnci místní skupiny dotyčné strany aneb náhradníky jejich ve smyslu citovaných řádů volení a tudíž legitimování k opravě jménem skupiny, obžalovaný sám nikdy nepopíral a nebylo proto na soudech, aby okolnost tu zvlášť zjistily a odůvodnily.

Pochybným mohlo by býti také, zdali strana volební nebo místní skupina strany jest oprávněna k opravě článku, který se jí výslovně netýká, nýbrž uvádí jen skutečnosti, týkající se osob, v článku jmenovitě uvedených, označených však jako příslušníci strany. Dlužno přiznati oprávnění k opravě v tomto případě straně, má-li jako taková zájem, aby nepravdivé, skutečnému stavu věcí odporující sdělení bylo na pravou míru uvedeno, neboť v tomto případě nutno pokládati ji za osobu »zúčastněnou« ve smyslu § 19 tisk. zák. Zájmu strany však může se týkati nejen politické počínání si jednotlivých příslušníků, nýbrž dokonce i soukromé jejich chování se (zneužitím zpráv o trestních a nečestných činech jednotlivců k útokům více neb méně skrytým na strany, jichž členy byli pachatelé). Zájem ten uznává

ostatně i zákonodárce v druhém odstavci § 15 zákona o volebním soudě poskytuje volebním stranám (skupinám) právo, aby se domáhaly rozhodnutí volebního soudu, že člen Národního shromáždění pozbývá mandátu proto, že přestal býti z důvodů nízkých a nečestných příslušníkem strany.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 7. července 1924 č. j. Zm I 393/24-4.

HOVORNA.

Ke tříletému promlčení podle § 1480 a § 1486 obč. zák.

Podle vládního nařízení ze dne 8. února 1924, č. 31 sb. z. a nař., byla prodloužena 3letá promlčecí lhůta pro pohledávky uvedené v § 1480 první věta a v § 1486 obč. zák. do 1. dubna 1925. To se týká pohledávek, které dospěly před 1. dubnem 1922 a pro pozdější pohledávky toho druhu má platiti již všeobecně 3leté promlčení.

Toto ustanovení novely nelze vůbec pro nynější poměry schvalovati a doporučuje se, aby byl zachován nynější stav původního znění § 1480 a 1486 obč. zák. až do konečné úpravy našeho občanského zákona.

Jest viděti, že vláda byla nucena na naléhání interesovaných kruhů rok od roku účinnost třetí novely k obč. zák. ohledně 3letého promlčení odkládati a když se uváží, že vlastně nikdo nemá zájem, aby v této době 3leté promlčení v rozsahu upraveném třetí novelou bylo zavedeno, nikdo jistě tomu nebude odporovati, když by vláda prohlásila, že buď ustanovení §§ 192.. 194 cís. nař. ze dne 19. března 1916, č. 69 ř. z. ohledně 3letého promlčení se zrušují anebo, že se účinek těchto ustanovení odkládá až do konečné úpravy obč. zákona.

Příčiny k tomuto odkladu jsou vážné.

Poměry hospodářské dosud nejsou uspořádány, ba zhoršily se, poněvadž tíseň hospodářská jest nyní větší, nežli byla v letech 1920 až 1922, a přece tenkráte také bylo 3leté promlčení rok od roku odkládáno s ohledem na poválečné poměry.

Hlavně však jest ustanovení § 1486 obč. zák. ve znění 3. novely nedokonalé a zavdá příčinu ku mnoha sporům. Tak důležité ustanovení zákona, které jest považovati za pronikavou novotu v instituci promlčení, musí býti daleko přesněji formulováno, nežli se stalo.